PARLAMENT EUROPEJSKI 2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

16.10.2013 B7-0472/2013

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczenia Komisji

zgodnie z art. 110 ust. 2 Regulaminu

w sprawie zawieszenia umowy SWIFT w wyniku inwigilacji prowadzonej przez Agencję Bezpieczeństwa Narodowego USA
(2013/2831(RSP))

Alexander Alvaro, Sophia in ‘t Veld, Renate Weber, Gianni Vattimo, Marielle de Sarnez
w imieniu grupy ALDE

B7-0472/2013

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie zawieszenia umowy SWIFT w następstwie inwigilacji prowadzonej przez Agencję Bezpieczeństwa Narodowego USA (2013/2831(RSP))

Parlament Europejski,

– uwzględniając art. 16 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),

– uwzględniając art. 87 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 225 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 226 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 218 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 234 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 314 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając umowę zawartą między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o przetwarzaniu i przekazywaniu z Unii Europejskiej do Stanów Zjednoczonych danych z komunikatów finansowych do celów Programu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów[1],

– uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie programu inwigilacji Agencji Bezpieczeństwa Narodowego, służb wywiadowczych w różnych państwach członkowskich i wpływu na prywatność obywateli UE[2],

– uwzględniając decyzję Rady 2010/412/EU z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie zawarcia Umowy między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o przetwarzaniu i przekazywaniu z Unii Europejskiej do Stanów Zjednoczonych danych z komunikatów finansowych do celów Programu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów[3] oraz uwzględniając załączone do decyzji oświadczenia Komisji i Rady,

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 września 2009 r. w sprawie przewidywanego porozumienia międzynarodowego dotyczącego udostępniania Departamentowi Skarbu USA danych z komunikatów o płatnościach finansowych w celu zapobiegania terroryzmowi i finansowaniu terroryzmu oraz ich zwalczania[4],

– uwzględniając swoją rezolucję legislacyjną z dnia 11 lutego 2010 r. dotycząca wniosku w sprawie decyzji Rady dotyczącej zawarcia Umowy między Unią Europejską a Stanami

[1] Dz.U. L 195 z 27.7.2010, s. 5.
[2] Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0322.
[3] Dz.U. L 195 z 27.7.2010, s. 3.
[4] Dz.U. C 224 E z 19.8.2010, s. 8.

Zjednoczonymi Ameryki o przetwarzaniu i przekazywaniu z Unii Europejskiej do Stanów Zjednoczonych danych z komunikatów finansowych do celów Programu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów[1],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 maja 2010 r. w sprawie zalecenia Komisji dla Rady w sprawie upoważnienia do rozpoczęcia negocjacji między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki dotyczących umowy służącej udostępnianiu Departamentowi Skarbu Stanów Zjednoczonych danych z komunikatów finansowych w celu walki z terroryzmem i finansowaniem go[2],

– uwzględniając swoją rezolucję legislacyjną z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia Umowy między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o przetwarzaniu i przekazywaniu z Unii Europejskiej do Stanów Zjednoczonych danych z komunikatów finansowych do celów Programu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów[3] oraz uwzględniając zalecenie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,

– uwzględniając sprawozdania z dnia 30 marca 2011 r. SEC(2011)0438) oraz z dnia 14 grudnia 2012 r. (SWD(2012)0454) dotyczące wspólnego przeglądu wykonania Umowy między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o przetwarzaniu i przekazywaniu z Unii Europejskiej do Stanów Zjednoczonych danych z komunikatów finansowych do celów Programu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów,

– uwzględniając sprawozdanie z dnia 1 marca 2011 r. w sprawie przeprowadzonej w listopadzie 2010 r. przez wspólny organ nadzorczy Europolu kontroli wykonania przez Europol umowyT TFPF,

– uwzględniając publiczne oświadczenie wspólnego organu nadzorczego Europolu z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie wykonania umowy TFTP,

– uwzględniając przedstawioną przez wspólny organ nadzorczy Europolu w dniu 18 marca 2013 r. ocenę wyników trzeciej kontroli wykonania przez Europol zadań wynikających z umowy TFTP,

– uwzględniając pismo z dnia 18 kwietnia 2011 r. skierowane przez Paula Breitbartha z holenderskiego organu ochrony danych do przewodniczącego delegacji UE we wspólnym zespole ds. przeglądu umowy TFTP,

– uwzględniając pismo z dnia 7 czerwca 2011 r. skierowane przez Jacoba Kohnstamma w imieniu grupy roboczej ds. ochrony danych ustanowionej na mocy art. 29 do Melissy A. Hartman, zastępcy sekretarza w amerykańskim Departamencie Skarbu,

– uwzględniając pismo z dnia 21 grudnia 2012 r. skierowane przez Jacoba Kohnstamma w imieniu grupy roboczej ds. ochrony danych ustanowionej na mocy art. 29 do

[1] Dz.U. C 341 E z 16.12.2010, s. 100.
[2] Dz.U. C 81 E z 15.3.2011, s. 66.
[3] Dz.U. C 351 E z 8.7.2010, s. 453.

przewodniczącego Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Juana Fernando Lópeza Aguilara,

– uwzględniając pismo z dnia 12 września 2013 r. skierowane przez komisarz Malmström do Davida Cohena, podsekretarza ds. terroryzmu i analityki finansowej w amerykańskim Departamencie Skarbu, oraz odpowiedź podsekretarza Cohena z dnia 18 września 2013 r.,

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 13 lipca 2011 r. zatytułowany „Europejski system śledzenia środków finansowych należących do terrorystów: potencjalne warianty" (COM(2011)0429),

– uwzględniając pytania wymagające odpowiedzi na piśmie: E-11200/2010, E-2166/2011, E-2762/2011, E-2783/2011, E-3148/2011, E-3778/2011, E-3779/2011, E-4483/2011, E-6633/2011, E-8044/2011, E-8752/2011, E-617/2012, E-2349/2012, E-3325/2012, E-7570/2012 i E-000351/2013,

– uwzględniając art. 110 ust. 2 Regulaminu,

A. mając na uwadze, że Umowa między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o przetwarzaniu i przekazywaniu z Unii Europejskiej do Stanów Zjednoczonych danych z komunikatów finansowych do celów Programu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów (zwana dalej „umową TFTP") weszła w życie w dniu 1 sierpnia 2010 r.;

B. mając na uwadze, że według doniesień prasowych amerykańska Agencja Bezpieczeństwa Narodowego (NSA) miała bezpośredni dostęp do systemów IT szeregu przedsiębiorstw prywatnych i uzyskała bezpośredni dostęp do komunikatów finansowych dotyczących płatności i przelewów oraz pokrewnych danych za pomocą dostawcy usług w zakresie komunikatów finansowych dotyczących międzynarodowych płatności, które są objęte obecnie umową TFTP;

C. mając na uwadze, że w rezolucji z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie programu inwigilacji amerykańskiej Agencji Bezpieczeństwa Narodowego, służb wywiadowczych w różnych państwach członkowskich i wpływu na prywatność obywateli UE Parlament zobowiązał Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, aby dogłębnie zbadała tę sprawę we współpracy z parlamentami państw członkowskich i grupą ekspertów UE-USA powołaną przez Komisję, oraz aby prze końcem roku złożyła sprawozdanie w tej sprawie;

D. mając na uwadze, że po odrzuceniu tymczasowej umowy TFTP większość Parlamentu Europejskiego udzieliła zgody na obecną umowę TFTP jedynie ze względu na zaoferowaną w umowie zwiększoną ochronę ochrony danych osobowych obywateli UE i ich prawa do prywatności;

E. mając na uwadze, że Departament Skarbu USA opatrzył znaczną część istotnych informacji dotyczących umowy TFTP klauzulą „EU Secret";

F. mając na uwadze, że według grupy roboczej ds. ochrony danych ustanowionej na mocy art. 29 obowiązująca procedura korzystania z prawa dostępu może być nieodpowiednia i

w praktyce korzystanie z prawa do sprostowania, usunięcia lub zablokowania danych może być niemożliwe;

G. mając na uwadze, że chociaż Komisja oświadczyła, że umowa zawiera surowe zabezpieczenia dotyczące przekazywania danych, to jednocześnie przyznaje, że w długofalową ambicją UE jest utworzenie systemu, który pozwoli dokonywać ekstrakcji danych na terytorium UE;

H. mając na uwadze, że Komisja została poproszona o przedłożenie Parlamentowi i Radzie najpóźniej do dnia 1 sierpnia 2011 r. prawnych i technicznych ram ekstrakcji danych na terytorium UE oraz najpóźniej do dnia 1 sierpnia 2011 r. sprawozdania z postępów we wprowadzania równorzędnego systemu UE na mocy art. 11 umowy TFTP;

I. mając na uwadze, że zamiast przedstawić prawne i techniczne ramy ekstrakcji danych na terytorium UE, w dniu 13 lipca 2011 r. Komisja przedstawiła opis różnych kroków podjętych w celu utworzenia takich prawnych i technicznych ram oraz poinformowała o wstępnych wynikach i pewnych teoretycznych wariantach europejskiego systemu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów bez wchodzenia w szczegóły;

J. mając na uwadze, że sprawozdanie z postępów we wprowadzaniu równorzędnego systemu UE na mocy art. 11 umowy TFPT nigdy nie zostało przedstawione;

K. mając na uwadze, że rozmów służb Komisji z rządem USA nie można uznać za dochodzenie, ani że nie można polegać na oświadczeniach USA;

1. uważa, że ponieważ podstawowym celem UE jest promowanie wolności jednostki, to wprowadzanie środków bezpieczeństwa wspierających tę wolność, w tym środków zwalczania terroryzmu, musi się odbywać z poszanowaniem praworządności i zobowiązań w zakresie praw podstawowych, w tym zobowiązań w zakresie ochrony prywatności i danych;

2. podkreśla, że przekazywanie danych osobowych, w tym zbiorcze przekazywanie danych, musi być zgodne z prawem UE i państw członkowskich oraz ze zobowiązaniami wynikającymi z praw podstawowych, w tym praw związanych z prywatnością i ochroną danych;

3. jest poważnie zaniepokojony ujawnionymi niedawno dokumentami dotyczącymi działań NSA związanych z bezpośrednim dostępem do komunikatów finansowych o płatnościach i pokrewnych danych, co stanowiłoby jawne pogwałcenie umowy TFPT, a w szczególności jej art. 1;

4. wzywa do przeprowadzenia pełnego niezależnego technicznego dochodzenia, aby zbadać stawiane władzom USA zarzuty o korzystanie z niedozwolonego dostępu do serwerów SWIFT lub o utworzenie ewentualnych „tylnych drzwi" umożliwiających dostęp do tych serwerów; uważa, że takie dochodzenie powinno zostać przeprowadzone przez niezależnych ekspertów w dziedzinie informatyki i bezpieczeństwa cybernetycznego, np. Europejskie Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością;

5. ubolewa nad faktem, że władze holenderskie, jako rząd kraju odpowiedzialnego za

hosting serwerów SWIFT, odmówiły przeprowadzenia technicznego dochodzenia na miejscu;

6. ubolewa również nad faktem, że żadne państwo członkowskie nie zwróciło się do Europejskiego Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością o przeprowadzenie takiego dochodzenia; obawia się, że jeżeli eksperci techniczni nie przeprowadzą żadnego dochodzenia, nie będzie można poznać faktów;

7. oczekuje, że wszystkie strony umowy TFPT dopilnują, aby:

   – umowa TFTP, w szczególności zabezpieczenia określone w jej art. 5, obejmowały bez jakichkolwiek wyjątków wszystkie komunikaty finansowe dotyczące płatności i pokrewne dane przechowywane na terytorium EU, jak stanowi art. 1 umowy TFTP;

   – wnioski składane na podstawie z art. 4 nie były abstrakcyjne, ale jak najbardziej zawężone;

   – wyrażenie „jak najbardziej zawężony" w art. 4 było interpretowane w taki sam sposób jak w art. 5;

   – liczba udostępnionych komunikatów finansowych dotyczących płatności była podawana do wiadomości publicznej;

   – można było w praktyce w pełni korzystać z praw dostępu, sprostowania, usunięcia lub zablokowania danych;

   – stały nadzorca wyznaczony przez Komisję miał pełne uprawnienia do przeprowadzania w czasie rzeczywistym i retrospektywnie przeglądu wszystkich dokonanych wyszukiwań dotyczących dostarczanych danych, upoważnienie do blokowania niektórych lub wszystkich wyszukiwań, które mogą naruszać postanowienia art. 5, upoważnienie do kwestionowania tych wyszukiwań i, w stosownym wypadku, upoważnienie do domagania się dodatkowego uzasadnienia podejrzenia o terroryzm;

8. ponownie stwierdza, że umowy o wymianie danych z USA muszą się opierać na spójnych prawnych ramach ochrony danych, zawierających prawnie wiążące standardy ochrony danych osobowych, w tym dotyczące celowości, ograniczania danych do minimum, informowania, dostępu, sprostowania, usuwania i środków odwoławczych;

9. wyraża zaniepokojenie tym, że umowa TFPT nie została wykonana zgodnie z postanowieniami, zwłaszcza z postanowieniami jej art. 1, 4, 12, 13, 15 i 16; zwraca się zatem do Komisji o przedstawienie wniosku ustawodawczego w sprawie zawieszenia umowy TFTP;

10. nie uważa, aby komunikat Komisji w sprawie europejskiego systemu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów był odpowiednią podstawą do dalszych szczegółowych dyskusji; w związku z tym stanowczo wzywa Komisję do bezzwłocznego przedstawienia wniosku ustawodawczego w sprawie prawnych i technicznych ram ekstrakcji danych na terytorium UE;

11. stanowczo wzywa trzy instytucje do dokładnego rozważenia wpływu, jaki mogą mieć na prawa człowieka wszelkie przyszłe alternatywne rozwiązania w zakresie wymiany danych, które będą w pełni zgodne z zasadami ochrony danych, szczególnie pod kątem konieczności i proporcjonalności;

12. podkreśla, że badając, czy środek ograniczający podstawowe prawa i wolności jest konieczny i proporcjonalny, należy uwzględniać wszystkie istniejące środki bezpieczeństwa wymierzone przeciwko terroryzmowi i poważnej przestępczości; uważa zatem, że każdy dodatkowy środek prawny proponowany w ramach walki z terroryzmem i poważną przestępczością musi podlegać jeszcze dokładniejszemu i bardziej restrykcyjnemu badaniu pod kątem konieczności i proporcjonalności; sprzeciwia się w związku z tym tendencji do uzasadniania z góry każdego środka bezpieczeństwa ogólnym odniesieniem do walki z terroryzmem i poważną przestępczością;

13. oczekuje, że wniosek ustawodawczy w sprawie prawnych i technicznych ram ekstrakcji danych na terytorium UE zapewni:

   – pełną zgodność z prawem UE dotyczącym ochrony danych;

   – zakaz ekstrakcji danych odnoszących się do jednolitego obszaru płatności w euro (SEPA) lub krajowych danych finansowych, niezależnie do systemu, w jakim te dane są przetwarzane;

   – zakaz ekstrakcji i przechowywania danych bez uprzedniego zezwolenia;

14. w świetle powyższego zwraca się do Komisji o tymczasowe zawieszenie umowy TFTP do czasu spełnienia następujących warunków otwarcia negocjacji w sprawie jej wznowienia:

   – pełne i wszechstronne wyjaśnienie, czy amerykańska agencja rządowa lub równoważna instytucja uzyskała nieuprawniony dostęp do danych finansowych regulowanych niniejszą umową TFTP poza tą umową lub z jej naruszeniem;

   – doprowadzenie w razie potrzeby do pełnego załagodzenia sytuacji;

   – przeprowadzenie pełnej analizy wykonania art. 1, 4, 12, 13, 15 i 16 umowy TFTP i określenie rozwiązania służącego ich prawidłowemu wykonaniu;

   – przedstawienie przez Komisję wniosku ustawodawczego w sprawie ram prawnych i technicznych ekstrakcji danych na terytorium UE;

15. w świetle powyższego zwraca się do Rady i państw członkowskich zgodziły się na przeprowadzenie przez Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością Europolu dochodzenia sprawie zarzutów o nieuprawniony dostęp do danych finansowych dotyczących płatności reglowanych umową TFTP;

16. uważa, że chociaż Parlament nie ma formalnych uprawnień na mocy art. 218 TFUE do inicjowania zawieszenia lub rozwiązania umowy międzynarodowej, Komisja będzie zmuszona do podjęcia działań, jeśli Parlament wycofa swoje poparcie dla konkretnej umowy; wskazuje, że rozważając nad udzieleniem zgody na zawarcie międzynarodowych

umów w przyszłości, Parlament uwzględni odpowiedź Komisji i Rady w związku z niniejszą umową TFTP;

17. domaga się natychmiastowego udostępnienia Parlamentowi wszystkich istotnych informacji i dokumentów, aby Parlament mógł je rozpatrzyć;

18. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji i Europolowi.